Ulkoministeriö MINVA UM2019-00455

POL-30 Lahti Eeva(UM) 06.05.2019

Viite

Asia
Ulkoasiainneuvosto 13.-14.5.2019; Suomen tavoitteet

EU:n ulkoasiainneuvoston kokous pidetään Brysselissä 13.-14.5.2019. Kokouksessa Suomea edustaa ulkoministeri Timo Soini. Keskustelunaiheita ovat Libya ja Sahel. Lisäksi 14.5. on ulko- ja puolustusministereiden yhteisistunto Sahelin alueen G5-maiden (Mauritania, Burkina Faso, Tsad, Mali ja Niger) ministereiden kanssa.

Libya

EU:n yhtenäisyys YK-johtoisen poliittisen prosessin ja Libyan yhtenäishallituksen tukena on taattava. Kenraali Haftarin yritys ratkaista tilanne sotilaallisesti ei voi johtaa kestävään rauhaan ja vakauteen. EU:n on vedottava osapuoliin ja vaikutusvaltaisiin ulkovaltoihin sotilaallisten toimien lopettamiseksi ja neuvotteluraiteelle palaamiseksi, jotta humanitaarisen tilanteen heikentyminen saadaan katkaistua. Libyan tilanteella on välittömiä vaikutuksia EU:hun. EU:n on haettava jatkossakin aktiivista roolia kansainvälisissä ratkaisupyrkimyksissä, jotka tukevat YK-raidetta. Naisten osallistumista on painotettava EU:n keskeisenä tavoitteena konfliktinratkaisun eri vaiheissa.

Sahel

Suomi pitää tärkeänä, että EU toimillaan pyrkii sitouttamaan Sahel-maat vahvemmin alueensa vakauttamiseen alueella toimivien ääriryhmien kuriin saamiseksi sekä Eurooppaan suuntautuvan muuttoliikkeen hallitsemiseksi. Suomi korostaa, että koska Sahelin alueen tilanteen kehityksellä on suora vaikutus Euroopan turvallisuudelle, EU:n ja G5 Sahel -maiden on jaettava yhteinen tilannekuva, niin Malin pohjoisosista, johon rauhanprosessi keskittyy, kuin samanaikaisesti huomioida Keski-Mali, jossa väkivaltaisuus on äärimmilleen eskaloitunut. EU:n on tuettava konfliktin leviämisen ehkäisyä vahvistamalla kyseisten maiden omaa kapasiteettia niin, ettei konflikti laajene mm. Burkina Fasoon ja Norsunluurannikolle. Suomi katsoo, että G5-maiden on otettava enemmän vastuuta ja G5-joukkojen kapasiteettia sekä ihmisoikeusperustaisuutta tulee vahvistaa. EU:n on kaikissa keskusteluissa painotettava inklusiivisuutta sekä huolehtia nuorten ja naisten järjestelmällisestä osallistamisesta vakauttamisprosesseihin. Suomi pitää tärkeänä, että EU käyttää kaikkia olemassa olevia instrumentteja tehokkaasti ja koordinoidusti vastatessaan Sahelin alueen moninaisiin kehitys- ja turvallisuushaasteisiin. Uusien instrumenttien luomista alueelle on vältettävä. EU-toimijoiden on vahvistettava eri toimintamuotojen välistä jatkumoa; kriisinhallinta – humanitaarinen apu – jälleenrakennus – kehitysyhteistyö. EU:n, AU:n ja YK:n yhteistyötä, tiedonvaihtoa ja toiminnan koordinaatiota on vahvistettava.

Asialista:

Libya	s. 3
Sahel	s. 6

Ulkoasiainministeriö TAVOITEMUISTIO

ALI-40Kirsi Lipponen 30.04.2019

Asia
Libya

Kokous/tapaaminen
Ulkoasiainneuvosto 13.-14.5.2019

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kirsi Lipponen, UM/ALI-40, kirsi.lipponen@formin.fi, 0295 350235
Ann-Christine Krank, UM/ALI-40, ann-christine.krank@formin.fi, 0295 350111
Sirpa Mäenpää, UM/POL-50, sirpa.maenpaa@formin.fi, 0295 351 969
Pekka Marttila, UM/POL-10, pekka.marttila@formin.fi, 0295 350 233

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

Libyan tilanne

2. SUOMEN TAVOITE

- EU:n yhtenäisyys YK-johtoisen poliittisen prosessin ja Libyan yhtenäishallituksen tukena on taattava. Kenraali Haftarin yritys ratkaista tilanne sotilaallisesti ei voi johtaa kestävään rauhaan ja vakauteen.
- EU:n on vedottava osapuoliin ja vaikutusvaltaisiin ulkovaltoihin sotilaallisten toimien lopettamiseksi ja neuvotteluraiteelle palaamiseksi, jotta humanitaarisen tilanteen heikentyminen saadaan katkaistua. Libyan tilanteella on välittömiä vaikutuksia EU:hun.
- EU:n on haettava jatkossakin aktiivista roolia kansainvälisissä ratkaisupyrkimyksissä, jotka tukevat YK-raidetta. Naisten osallistumista on painotettava EU:n keskeisenä tavoitteena konfliktinratkaisun eri vaiheissa.

3. NEUVOTTELUTILANNE

UAN käy keskustelun Libyan tilanteesta, joka on heikentynyt entisestään kenraali Haftarin käynnistettyä 4.4. sotilaallinen operaationsa Tripolin valtaamiseksi. Keskustelussa haettaneen EU:n yhtenäisen linjan vahvistamista ja vaihdettaneen näkemyksiä siitä, miten EU:n tulisi varautua Libyan konfliktin mahdolliseen laajenemiseen ja pyrkiä vaikuttamaan poliittisen ratkaisun löytymiseksi. UAN:ssa keskustellaan myös Sahelin tilanteesta, jolla on suora yhteys Libyan tilanteeseen. Libyan sekasortoinen tilanne hyödyttää terroristijärjestöjä ja ihmiskauppa- ja -salakuljetusverkostoja, jotka toimivat rajojen yli.

4. TAUSTA

Libyan tilanne on jatkunut epävakaana vuoden 2011 vallankumouksesta saakka. Maassa toimii rinnakkaisia instituutioita, jotka pitävät kiinni asemastaan ja estävät poliittisen sovun synnyn. Yhtenäisen kansallisen armeijan puuttuessa kilpailevat hallinnot saavat sotilaallista tukea paikallisilta aseellisilta ryhmittymiltä, jotka puolestaan kontrolloivat hallintojen edustajia. Eräiden ulkovaltojen tuki kilpaileville leireille pitkittää konfliktia.

YK on pyrkinyt pääsihteerin erityisedustajan (tällä hetkellä Ghassan Salamé) johdolla edistämään poliittista sopua vuodesta 2012 alkaen läntistä Libyaa hallinneen ja Tripolissa istuneen GNC:n (General National Congress) ja vuodesta 2014 alkaen itäisessä Libyassa Tobrukista käsin valtaa pitäneen HoR:n (House of Representatives) välillä. Osapuolet allekirjoittivat vuonna 2015 poliittisen sopimuksen (Libyan Political Agreement LPA tai Skhiratin sopimus), jonka YK:n turvallisuusneuvosto vahvisti, ja jonka pohjalta muodostettiin väliaikainen yhtenäishallitus (Goverment of National Accord, GNA) vuonna 2016. Sopimuksesta huolimatta yhtenäishallitus ei kuitenkaan saanut Tobrukin edustajainhuone HoR:lta hyväksyntää, mikä olisi ollut edellytys hallituksen tunnustamiselle ja poliittisen prosessin etenemiselle. Yhtenä suurimmista syistä tähän oli kysymys kenraali Khalifa Haftarin roolista poliittisen sopimuksen jälkeen.

Yhtenäishallituksen ja sen pääministerin Fayez Al-Sarrajin taipale on ollut vaikea. GNA on alun evakkovuosien jälkeen onnistunut siirtymään pääkaupunki Tripoliin, jossa keskeiset valtion laitokset ovat sen hallussa. Sen tosiasiallinen vaikutusvalta on kuitenkin vähäinen. Yhtenäisten asevoimien puuttuessa GNA turvautuu paikallisiin aseellisiin ryhmiin turvallisuutensa takaamiseksi.

Suuri osa Libyasta on Tobrukin hallintoa tukevan kenraali Haftarin joukkojen (ns. Libyan National Army, LNA) ja siihen kytköksissä olevien aseellisten ryhmien hallussa. Haftarin vahvistunut asema on johtanut siihen, että hänelle on mm. lupailtu Libyan armeijan päällikkyyttä uudessa vallanjaossa. Helmikuussa 2019 Haftar käynnisti sotilaallisen operaation eteläisessä Libyassa, jossa hänen joukkonsa sai useita uusia alueita haltuunsa. Monet eteläisistä alueista ovat kuitenkin edelleen terroristiryhmittymien hallussa. Viime päivinä on myös raportoitu osan LNA:n valtaamista alueista valuneen uudelleen terroristiryhmien haltuun.

YK:n erityisedustaja Salamé on jatkanut työtään eri leirien yhdistämiseksi. Myös mm. Italia ja Ranska ovat pyrkineet ottamaan välittäjän roolia. Tavoitteena on ollut kansallisen konferenssin järjestäminen sellaisen kansallisen yhtenäisyyden löytämiseksi, joka mahdollistaisi parlamenttivaalien järjestämisen vielä tänä vuonna. Konferenssin ajankohdaksi oli sovittu 14.-16.4., kunnes kenraali Haftar käynnisti operaationsa Tripolin valtaamiseksi. Haftarin toimet asettavat hänen sitoutumisensa Libyan poliittiseen ratkaisuun kyseenalaiseksi. Edelleen on epäselvää, tavoitteleeko hän Tripolin valtaamisella entistä parempia neuvotteluasemia vai Libyan tilanteen sotilaallista ratkaisemista.

YK:n turvallisuusneuvosto ja EU ovat kehottaneet konfliktin osapuolia lopettamaan sotilaalliset toimet, sallimaan humanitaarisen avun perille pääsy ja palaamaan neuvottelupöytään. Kansainvälisessä yhteisössä ei ole yksimielisyyttä kenraali Haftarin vahingollisesta roolista tilanteen kärjistymisessä. Haftaria perinteisesti tukeneet ulkovallat eivät – kenties Haftarin yllätykseksi – kuitenkaan ole asettuneet selkeästi hänen operaationsa tueksi.

Taisteluiden jatkuttua Tripolissa ja sen ympäristössä liki kuukauden kuolonuhreja on raportoitu yli 300 ja kodeistaan paenneita yli 40 000 (30.4.). Ratkaisua ei ole näköpiirissä. Suurimpana huolena sotilaallisessa operaatiossa on sen eskaloituminen koko Libyan kattavaksi sisällissodaksi. Tällä olisi katastrofaalisia seuraamuksia Libyassa, jossa humanitaarinen tilanne

on jo nyt vaikea. Sisällisota Libyassa epävakauttaisi koko Pohjois-Afrikan aluetta ja helpottaisi terroristiryhmien liikkumista sekä maan sisällä, että rajojen yli. Tällä olisi mittavia vaikutuksia myös Eurooppaan.

Useat Suomen tukemat rauhanvälitysjärjestöt ovat toimineet viime vuosina Libyassa, koska sen monikerroksinen konflikti on vaatinut panoksia eri tasoilla. CMI on tukenut puolueiden välisiä neuvotteluita ml. naisten osallistumista niihin sekä sovintoa ryhmien välillä Etelä-Libyassa. Uskonnollisten ja perinteisten johtajien verkosto, jossa Kirkon Ulkomaanapu on sihteeristönä, on tukenut perinteisten johtajien roolia myös Libyan paikallisten konfliktien selvittelyssä. Suomi on tukenut yleisrahoituksella Euroopan rauhaninstituuttia (EIP) ja Dialogue Advisory Group -järjestöä.

Suomi tukee IOM:n alueellista ohjelmaa kauttakulkusiirtolaisten terveystilanteen ja suojelun parantamiseksi Pohjois-Afrikassa, ml. Libyassa (2,6 milj. euroa vuosina 2018–2020). Lisäksi Suomi on valmistellut vuonna 2019 tukea UN Womenin hankkeelle, jonka tavoitteena on vahvistaa naisten osallistumista poliittisessa prosessissa ja rauhanrakentajina Libyassa. Konfliktin eskaloituminen saattaa kuitenkin haitata hankkeen käynnistämistä.

EU:lla toimii Välimerellä ja Libyassa kaksi kriisinhallintaoperaatiota. EUNAVFOR Sophia -sotilasoperaation päätavoite on ihmissalakuljetus- ja ihmiskauppaverkostojen liiketoimintamallin häiritseminen. Lisäksi sen mandaattiin kuuluu Libyan rannikkovartioston ja laivaston kouluttaminen sekä Libyan asevientikiellon valvonta. Operaation toiminta on muuttunut vaikeammaksi heinäkuusta 2018 lähtien, jolloin Italia kieltäytyi vastaanottamasta satamiinsa operaation mereltä pelastamia ihmisiä vaatien tasapuolisempaa taakanjakoa turvapaikanhakijoiden vastaanottamisessa jäsenmaiden kesken. Tämän johdosta maaliskuun lopulla operaation uusi mandaatti sovittiin kuudeksi kuukaudeksi siten, että se toimii ilman merellisiä suorituskykyjä siihen asti, kunnes mereltä pelastettujen kysymykseen on löytynyt ratkaisu. Tällä hetkellä operaatio toteuttaa käytännössä ainoastaan ilmasta käsin tapahtuvaa valvontaa ja antaa koulutusta Libyan rannikkovartiostolle. Suomi osallistuu operaatioon tällä hetkellä seitsemällä esikuntaupseerilla kansallisen osallistumispäätöksen ollessa enimmillään kymmenelle.

EUBAM Libya -siviilikriisinhallintaoperaatio tukee Libyan viranomaisia rajaturvallisuuden, lainvalvonnan ja rikosoikeuden aloilla tarjoamalla neuvonantoa ja koulutusta. Tripolin taisteluiden johdosta operaation siellä palvellut henkilöstö jouduttiin väliaikaisesti siirtämään Tunisiin 10.4. Operaatiossa palvelee kaksi Suomen lähettämää asiantuntijaa.

Ulkoministeriö TAVOITEMUISTIO

ALI-40 30.04.2019

Asia
Sahel

Kokous/tapaaminen
Ulkoasiainneuvosto 13.-14.5.2019

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot
Laura Vanhanen UM ALI-40, laura.vanhanen@formin.fi, +358 50 359 1384
Ann-Christine Krank UM ALI-40, ann-christine.krank@formin.fi, +358 50 432 5243
Maruan El Krekshi UM ALI-40, maruan.elkrekshi@formin.fi, +358 50 4757635
Seija Toro UM ALI-21, seija.toro@formin.fi, +358 50 325 4957
Pekka Marttila UM POL-10, pekka.marttila@formin.fi, +358 50 521 2539
Katja Ahlfors, UM KEO-10, katja.ahlfors@formin.fi, +358 50 571 7313

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

G5 Sahel (Mauritania, Burkina Faso, Tsad, Mali ja Niger); Tarkoituksena on saada Sahel-maat sitoutumaan vahvemmin alueensa vakauttamiseen sekä keskustella EU:n ja jäsenmaiden yhteistoimien kehittämisestä alueella.

2. SUOMEN TAVOITE

- Suomi pitää tärkeänä, että EU toimillaan pyrkii sitouttamaan Sahel-maat vahvemmin alueensa vakauttamiseen alueella toimivien ääriryhmien kuriin saamiseksi sekä Eurooppaan suuntautuvan muuttoliikkeen hallitsemiseksi.
- Suomi korostaa, että koska Sahelin alueen tilanteen kehityksellä on suora vaikutus Euroopan turvallisuudelle, EU:n ja G5 Sahel -maiden on jaettava yhteinen tilannekuva, niin Malin pohjoisosista, johon rauhanprosessi keskittyy, kuin samanaikaisesti huomioida Keski-Mali, jossa väkivaltaisuus on äärimmilleen eskaloitunut. EU:n on tuettava konfliktin leviämisen ehkäisyävahvistamalla kyseisten maiden omaa kapasiteettia niin, ettei konflikti laajene mm. Burkina Fasoon ja Norsunluurannikolle.
- Suomi katsoo, että G5-maiden on otettava enemmän vastuuta ja G5-joukkojen kapasiteettia sekä ihmisoikeusperustaisuutta tulee vahvistaa.
- EU:n on kaikissa keskusteluissa painotettava inklusiivisuutta sekä huolehtia nuorten ja naisten järjestelmällisestä osallistamisesta vakauttamisprosesseihin.
- Suomi pitää tärkeänä, että EU käyttää kaikkia olemassa olevia instrumentteja tehokkaasti ja koordinoidusti vastatessaan Sahelin alueen moninaisiin kehitys- ja turvallisuushaasteisiin. Uusien instrumenttien luomista alueelle on vältettävä. EU-toimijoiden on vahvistettava eri toimintamuotojen välistä jatkumoa; kriisinhallinta – humanitaarinen apu – jälleenrakennus – kehitysyhteistyö. EU:n, AU:n ja YK:n yhteistyötä, tiedonvaihtoa ja toiminnan koordinaatiota on vahvistettava.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Sahel-alue on ulkoasiainneuvoston varsinaisena aiheena ja kokouksessa annetaan neuvoston päätelmät Sahelista. Tätä seuraa 14.5. pidettävä ulkoministerien ja puolustusministerien yhteisistunto G5 Sahel -maiden kanssa. Sahel on esillä myös kehitysministereiden ulkoasiainneuvostossa 16.5.

Heinäkuun alussa pidetään Sahel G5-maiden ulkoministerien kokous Ouagadougoussa (Burkina Faso), johon KEVPJ Mogherini osallistuu.

4. TAUSTA

Tilanne Sahelin alueella

Tilanne huononee entisestään ja Mali on romahduksen partaalla. Alueella toimii useita ääriryhmiä ja sen läpi kulkee merkittävä osa Eurooppaan suuntautuvasta muuttoliikkeestä. Sahelin hauraiden maiden kyky tarjota peruspalveluja ja tuottaa turvallisuutta kansalaisilleen on heikko. UNDP:n inhimillisen kehityksen vertailussa on mukana 189 valtiota ja Sahelin maat sijoittuvat seuraavasti: Niger 189, Tsad 186, Burkina Faso 183, Mali 182, Mauritania 159. Alueelle tyypillinen kuivuus on pahentunut ilmastonmuutoksen seurauksena, aiheuttaen toistuvia nälänhätä-syklejä. Noin 6 miljoona ihmistä on ruoka-avun tarpeessa.

Sahelin maissa armeija on perinteisesti ollut poliittinen toimija. Vahvemmin armeija on tällä hetkellä osa poliittista järjestelmää Mauritaniassa ja Tsadissa. Nigerissä on ollut useita vallankaappauksia 1990 luvulla, mutta vahvan kansalaisjärjestökentän ansiosta maassa on siviilihallinto.

Libyan sekasorto ja terrorismin leviäminen Sahelin alueelle sekä toisaalta Boko Haram etelässä heikentävät Sahelin turvallisuustilannetta. Tällä hetkellä aluetta horjuttaa eniten Malin epävakaus, joka on leviämässä Burkina Fasoon. Myös naapurimaan Algerian vakaus on vaakalaudalla.

Toimet Sahelin vakauttamiseksi

G5 Sahel -maat perustivat vuonna 2017 yhteiset joukot, joiden myötä niiden pyrkimyksenä on ottaa enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan. Joukkojen päätehtäviä ovat terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden vastainen taistelu. Joukot koostuvat 5000 sotilaasta ja toiminta-alueena ovat G5-maiden rajavyöhykkeet. Joukot saivat 2018 päämiestason Sahel-konferenssissa mittavat 414 miljoonan euron tukilupaukset kansainväliseltä yhteisöltä, mm. EU, Yhdysvallat ja Saudi-Arabia. Myös Suomi ilmoitti konferenssissa 900 000 euron kontribuutiosta. Joukkojen toiminta on vielä alkuvaiheessa. Onnistuakseen tehtävässään G5-sotilaiden on voitettava puolelleen väestön luottamus ja noudatettava kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia.

Suomi on pitänyt tärkeänä osallistua alueen vakautta edistävään työhön, ml. kriisinhallintaan. Suomi on osallistunut vuodesta 2013 lähtien YK:n MINUSMA-operaatioon, jonka tarkoituksena on Malin vakauttaminen vuonna 2012 puhjenneen aseellisen kapinan ja sitä seuranneen Ranskan sotilaallisen väliintulon jäljiltä. Suomen tuki osaltaan vaikuttaa alueen haasteiden heijastumiseen Euroopassa. Operaatiossa palvelee tällä hetkellä kymmenen suomalaista.

EU:lla on alueella kolme kriisinhallintaoperaatiota: sotilaallinen koulutusoperaatio EUTM Mali sekä siviilikriisinhallintaoperaatiot EUCAP Sahel Mali ja EUCAP Sahel Niger. Operaatioiden tarkoituksena on maiden kapasiteetin vahvistaminen ja ne ovat luonteeltaan koulutus- ja neuvonanto-operaatioita. EUCAP Sahel Nigerissä on myös vahva muuttoliikkeeseen liittyvä elementti ja se pyrkii kehittämään paikallista kapasiteettia ihmiskaupan torjumiseksi. Kaikkien kolmen operaation mandaattiin ollaan lisäämässä mahdollisuus antaa tukitoimia myös G5-maiden yhteisjoukoille. Suomella on 1–2 asiantuntijaa kussakin operaatiossa ja aiemmin EUCAP Sahel Nigerissä toimi suomalainen päällikkö.

Malin vakauttaminen ja rauhan palauttaminen elintärkeää

Malin vuonna 2015 solmitun rauhansopimuksen toimeenpano on edelleen EU:n ja kansainvälisen yhteisön tärkein tavoite. Rauhansopimuksen osapuolet ovat maan hallitus ja kaksi aseellisten ryhmittymien koalitiota.

Rauhanprosessista huolimatta terrori-iskujen määrä on kaksinkertaistunut vuosi vuodelta. Malin armeija ei ole kyennyt rauhoittamaan maan pohjoisosia ja keskiosien etnisten ryhmien aseellisten yhteenottojen eskaloituminen on tämän hetken suurin huolenaihe. Väestö tarvitsee kipeästi turvallisuuden ja palveluiden palauttamista. Toistaiseksi ihmiset eivät ole nähneet rauhansopimuksen hyötyjä omassa elämässään. Päinvastoin, kouluja on suljettu, oikeuslaitos ei toimi, eikä armeija takaa turvallisia oloja.

Maaliskuussa 2019 Dogon maanviljelijöiden aseellinen ryhmä teki vakavan aseellisen hyökkäyksen fulani-paimentolaisten kylään, jolla oli etnisen puhdistuksen piirteitä ja jossa sai surmansa lähes 160 kyläläistä. Iskun jälkeen malilaiset osoittivat voimakkaasti mieltään hallitusta vastaan turvattomuuden lisääntymisen takia. Pääministeri ja koko hallitus joutuivat eroamaan 19.4. Presidentti nimitti 21.4. hallituksen valtiovarainministerin uudeksi pääministeriksi.

Sahelin väestön elinolosuhteiden turvaaminen ja ihmisoikeudet

Erityisesti nuorten ihmisten näköalattomuus on syynä joko liittyä aseellisiin ryhmiin tai siirtyä pois kotiseuduilta joko muualle Afrikkaan tai Eurooppaan. Malin kansalaisyhteiskunta, erityisesti naiset, ovat turhautuneita, koska heidät on jätetty pois rauhanneuvotteluista. Nuorten ja naisten äänen kuuleminen on ensiarvoisen tärkeää. Samoin yhteisöissä tehtävää rauhantyötä olisi tuettava.

Suomi tukee Afrikan Unionin Panel of the Wise -ryhmän ja Crisis Management Initiative -järjestön kautta afrikkalaisten naisrauhanvälittäjien (FemWise) missiota Maliin. Pelastakaa Lapset on toiminut lasten suojelun ja erityisesti lapsiystävällisen sosiaaliturvan edistämiseksi Burkina Fasossa ja sai yhdessä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa ajettua läpi lakimuutoksen (2015), joka takaa alle viisivuotiaille lapsille ja äideille ilmaisen terveydenhuollon. Suomen Punainen Risti on aloittanut toimintaa terveyssektorilla Nigerissa 2018.

Malin armeijaa on useaan otteeseen syytetty ihmisoikeuksien rikkomuksista. Human Rights Watch on raporteissaan selostanut armeijan ylilyöntejä. Toiminta on omiaan edesauttamaan nuorten radikalisoitumista ja liittymistä aseellisiin ryhmiin. EU:n ja Suomen kannalta on erityisen tärkeää pyrkiä ennaltaehkäisemään armeijan ihmisoikeusrikkomuksia. Suomen ja muiden EU-maiden painotus onkin johtanut päätökseen perustaa YK:n johdolla nk. ihmisoikeusmekanismi G5-asevoimien yhteyteen.

EU:n kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu Sahelissa

EU ja sen jäsenmaat ovat suurin avunantaja G5 Sahel-maissa. Nykyisellä rahoituskehyskaudella 2014-2020 EU:n rahoitusta kanavoidaan alueelle yhteensä 8 miljardia euroa, josta puolet tulee EU:n instituutioilta. Alueen kehitystä tuetaan Euroopan kehitysrahaston (EKR), EU:n Afrikan hätäapurahaston (EUTF) sekä eri investointitukiohjelmien kautta. EUTF on muodostunut keskeiseksi välineeksi Sahelin läpi Eurooppaan suuntaavan muuttoliikkeen hallinnassa. IOM:n mukaan yli 90% muuttoliikkeestä on kuitenkin edelleen Sahelin alueen sisäistä.

EU myönsi humanitaarista apua alueelle yhteensä 148 miljoonaa euroa vuoden 2017 aikana. Ranska on yksi suurimpia yksittäisiä humanitaarisen avun antajamaita. Suomi myönsi vuonna 600 000 euroa Nigeriin kansainväliselle Punaiselle Ristille.

Koska kansainvälisiä toimijoita ja rahoittajia on Sahelissa paljon, Ranskan ja Saksan aloitteesta perustettiin vuonna 2017 Sahel Alliance -koordinaatiofoorumi. Tällä hetkellä Sahel Allianssissa ovat mukana Saksa, Ranska, EU, Espanja, UK, Italia, Luxembourg, Tanska ja Alankomaat, sekä tarkkailijoina Suomi, Norja, Yhdysvallat ja Gates Foundation. G5-maiden kanssa on luotu yhteinen sihteeristö, jonka tavoitteena on määritellä ja priorisoida Allianssin toimintaa.

LIITTEET

Asiasanat	Libya, UAN Ulkoasiainneuvosto, Sahel
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNK, YM